

Com si Catalunya tingués poder

«Des de Jordi Pujol a Quim Torra, la Generalitat ha representat un poder que en realitat no té»

Tot sembla indicar que, d'ençà de l'octubre de 2017, la institució de la Generalitat i l'autonomia catalana han patit un desprestigi creixent. El miratge que teníem cert poder s'ha esvaït de sobte. Sabíem que érem una autonomia com una altra, que el Parlament estava cenyit a l'estretor d'una assemblea regional, que la Generalitat era una diputació vinguda a més, certament greixada, però, al capdavant, la gestora d'uns recursos que no recaptava i dels quals no tenia capacitat efectiva de decisió. Però, així i tot, els valoràvem. Com si la Generalitat fos un govern amb tots els ets i els uts. Com si el Parlament tingués certa sobirania. Com si fóssim, d'alguna manera, un país normal.

El règim autonòmic català, com ja passava amb la Mancomunitat i la Generalitat republicana, s'ha basat en el fet de representar un poder que en realitat no es té. D'això, Jordi Pujol en sabia un niu. La seva gran "victòria diplomàtica" va ser entrevistar-se amb George Bush l'any 1990. Va ser una trobada breu, sense resultats palpables que se sàpiga, però que va ajudar poderosament a donar una imatge de normalitat. El president de Catalunya s'ha reunit amb el president nord-americà, vet aquí el titular. El poder de la Generalitat, ni que no tingués un gruix real, resplendia.

Aquesta ostentació, tot i els estira-i-arronsa, era acceptada per les institucions espanyoles. Era com un acord tàcit que venia dels pactes de la Transició: nosaltres us concedim la màxima autonomia que us podem atorgar, però vosaltres, que la considereu solament un punt de partida, podeu gesticular com si fóssiu realment una altra cosa. Es deixava fer, especialment si es tractava de treure pit i allò no tenia cap recorregut. Així, per exemple, el grapat de mocions a favor del dret d'autodeterminació aprovades al Parlament abans del Procés no vam merèixer ni una aixecada de celles per part de la justícia espanyola. Pujol, en aquest sentit, feia teràpia combinada. Atiava la flama de la consciència nacional país endins i alhora, sense manies, mercadejava amb Madrid.

Amb l'eclosió independentista tot plegat va fer un pas més. Ara ja no es tractava de fer com si fóssim una nació, sinó com si poguéssim aconseguir la independència. Llegint el *M'explico* de Carles Puigdemont, és revelador constatar la munió de personatges del món polític i econòmic que l'anava a veure per si allò anava de debò. Ambaixadors i mitjans internacionals van donar certa credibilitat que la Generalitat podia fer-ho. El govern, es deia, té preparades estructures d'estat per front a totes les contingències. El "com si tinguéssim la independència a tocar" surava en l'ambient dens d'aleshores i electrificava els cors.

Amb el 155, tanmateix, tota vel-leïtat va acabar-se. Rajoy, temorenc de la reacció catalana, va trigar a implementar-lo, però, quan va fer-ho, va adonar-se que no hi havia resistència. El "poder català" va difuminar-se tot d'una. No hi havia res, o ben poca cosa, més enllà d'una boirosa voluntat col·lectiva. Va ser un bany de realisme per a totes bandes. El missatge espanyol era clar: vosaltres sou un poder per delegació i us el prenem perquè us heu passat de la ratlla. I, a més, a partir d'ara no us permetrem ni fanfarronejar. La investidura fallida de Carles Puigdemont va certificar els temps que venien. L'estat no consentiria que les institucions catalanes es desviessin una coma de l'ordenament legal i, a cada actuació judicial, ens recordaria que la Generalitat i el Parlament no tenen un bri de sobirania, fins i tot tombant mocions de caire polític com tantes d'innòcues se n'havien votat abans.

D'aquesta situació, la presidència de Quim Torra n'ha estat una reverberació trista. Ser president de la Generalitat, a hores d'ara, val tan poc que una junta electoral i un tribunal han gosat inhabilitar-lo per una pancarta. Torra, de fet, només ha agafat certa embranzida en la gestió de la Covid, quan durant el confinament feia de volenterós gerent d'una autonomia en les reunions

de presidents amb Pedro Sánchez.

Recentment, l'operació Volhov ha degradat de nou la Generalitat a la condició de poder menor, fiscalitzat per un de superior que té la potestat d'espitar-lo i esbombar-ne les converses entre bastidors, més enllà que continguin fets delictius o no. Un estat que vol posar llum sobre el finançament de Waterloo, però que empara la fugida del rei Joan Carles a una autocràcia àrab; que revela la voluntat d'influència dels partits catalans a TV3, però que no fa el mateix amb els partits espanyols i els mitjans d'abast estatal.

Davant de tot això, el discurs reiterat del "com si encara podem fer la independència" ha esdevingut retòrica buida, sense versemblança ni vibració popular. I quan es vol atorgar un caire plebiscitari a les pròximes eleccions, per si se supera el llindar del 50 %, no s'ho pren seriosament ningú. D'altra banda, trobant-se els presos i els exiliats sota la persecució de la judicatura espanyola, pocs s'atreveixen a tornar a les reivindicacions autonomistes d'abans.

Quim Torra, després de ser cessat, en un giratomb significatiu, va dir que l'autonomia és un impediment per a la independència. Potser es referia que difícilment anirem enllà si tenim una autonomia que no ens deixi somiar que algun dia esdevindrem una altra cosa.